

**Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
навчально-науковий юридичний інститут**

Кафедра цивільного права

Н.М. Стефанишин

СУДОВИЙ ЗАХИСТ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
для підготовки до семінарських занять
магістрантів 2-го курсу заочної форм навчання

Івано-Франківськ, 2022

ББК 67.9 (4УКР)310

С 20

Затверджено на засіданні кафедри цивільного права навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол №1 від 30 серпня 2022 року).

Затверджено на засіданні Науково-методичної ради навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол №1 від 18 жовтня 2022 року).

Рекомендовано до друку Рішенням Вченої ради навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол №2 від 03 листопада 2022 року).

Рецензенти:

Схаб - Бучинська Тетяна Ярославівна

кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені В.Стефаника

Кернякевич-Танасійчук Юлія Володимирівна

доктор юридичних наук, професор, професор кафедри судочинства навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені В.Стефаника

С 20 Стефанишин Н.М. Судовий захист прав інтелектуальної власності. Методичні вказівки для підготовки до семінарських занять магістрантів другого курсу заочної форми навчання. Івано-Франківськ: навчально-науковий юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2022. 16 с.

Методичні вказівки розроблені на основі навчального плану навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника і призначені для підготовки до семінарських занять з навчальної дисципліни «Судовий захист прав інтелектуальної власності», підготовки до здачі заліку. У посібнику викладені завдання до семінарських занять з навчальної дисципліни «Судовий захист прав інтелектуальної власності», які включають короткі методичні рекомендації, що полегшать підготовку до занять, переліки питань, які виносяться на обговорення на занятті, практичних завдань та контрольних питань для перевірки знань студентів. До кожної теми поданий перелік навчально-наукової, а також перелік нормативно-правових актів.

Методична розробка призначена для студентів, аспірантів, викладачів.

ББК 67.9 (4УКР)310

© Стефанишин Н. М., 2022

© НН юридичний інститут

Прикарпатського

національного університету

імені Василя Стефаника, 2022

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	6
ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	10
ТЕМА №1. Загальні положення щодо судового захисту прав інтелектуальної власності.....	10
ТЕМА №5. Судовий захист авторських та суміжних прав.....	13

ПЕРЕДМОВА

Глобалізація інформаційного середовища, превалювання інтелектуальної складової, надактивна комерціалізація результатів інтелектуальної, творчої діяльності призвели до того, що інтелектуальна власність посідає сьогодні визнане світовим бізнес середовищем суттєве місце в активах світової економіки. Відповідно, вимагає перегляду роль суб'єктів права інтелектуальної власності та їх характеристика в системі цивільних правовідносин. Стосується це усіх складових суб'єктивних прав та обов'язків, у тому числі – й питань захисту суб'єктивних цивільних прав. Забезпечення захисту прав, у тому числі й прав інтелектуальної власності, в Україні є конституційною гарантією, яка реалізується завдяки використанню створених державою політичних та інституційних умов, правових механізмів, розробки способів захисту прав. Необхідність удосконалення захисту прав інтелектуальної власності є одним із векторів реформ, що знайшли закріплення у національній Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020». Створення якісних механізмів цивільно-правового захисту прав інтелектуальної власності є одним із важливих напрямків євроінтеграційної стратегії держави та впливає також із взятих Україною зобов'язань за міжнародними угодами. Зокрема, забезпечення належного рівня захисту прав інтелектуальної власності вимагається від України як члена СОТ відповідно до Угоди про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності. Напрямок захисту прав інтелектуальної власності визначений і серед зобов'язань, взятих на себе державою після ратифікації 16 вересня 2014 року Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. З огляду на євроінтеграційний шлях розвитку України як офіційний політичний курс держави, в національному законодавстві мають знайти закріплення основні європейські принципи та стандарти у сфері правової охорони й захисту прав інтелектуальної власності.

Програма вивчення навчальної дисципліни «Судовий захист прав інтелектуальної власності» складена відповідно до освітньо-наукової програми підготовки магістра.

Предметом навчальної дисципліни охоплюється вивчення теоретичних засад формування законодавчої бази щодо розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності, аналіз колізій та прогалин чинного законодавства, дослідження судової практики та досвіду зарубіжних країн.

Метою викладання навчальної дисципліни «Судовий захист прав інтелектуальної власності» є опанування теоретичних та практичних проблем розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності та вивчення правового регулювання і позицій судової практики щодо процесуальних особливостей розгляду справ щодо захисту прав інтелектуальної власності.

Завдання навчальної дисципліни «Судовий захист прав інтелектуальної власності»: здобуття магістрами ґрунтовних знань про порядок розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності; вивчення та аналіз особливостей розгляду та вирішення спорів, пов'язаних із захистом авторських та суміжних прав, прав на знаки для товарів і послуг та на інші об'єкти промислової власності (винахід, корисна модель, промисловий зразок); ознайомлення студентів з міжнародним досвідом розгляду та вирішення спорів у сфері інтелектуальної власності; набуття магістрами вмінь та навичок аналізу практичних казусів щодо вирішення конкретного правового спору у сфері прав інтелектуальної власності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми магістранти повинні:

знати:

- джерела правового регулювання процесуальних відносин щодо розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності та роль судової практики;

- юрисдикційний і неюрисдикційний порядок захисту прав у сфері інтелектуальної власності;

- загальні та спеціальні способи захисту прав інтелектуальної власності;

- підвідомчість та підсудність розгляду таких судових справ;

- види доказів у цій категорії справ;

- особливості доказування у справах щодо захисту авторських прав, суміжних прав, прав на торговельну марку, прав на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, комерційне найменування, права на зазначення місця походження товару та нетрадиційні об'єкти прав інтелектуальної власності;

- види запобіжних заходів, заходів забезпечення позову та доказів при розгляді спорів у сфері інтелектуальної власності;

- особливості розгляду та вирішення спорів, пов'язаних із захистом окремих об'єктів права інтелектуальної власності;

- міжнародний досвід розгляду та вирішення спорів у сфері інтелектуальної власності;

вміти:

- правильно застосовувати законодавство, що регулює порядок розгляду та вирішення спорів, пов'язаних із захистом окремих об'єктів права інтелектуальної власності;

- складати проекти процесуальних документів (позовні заяви, заяви про забезпечення позову, заяви про забезпечення доказів, клопотання тощо);

- аналізувати практичні казуси.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Судовий захист прав інтелектуальної власності: загальні положення.

Тема 1. Загальні положення щодо судового захисту прав інтелектуальної власності.

Спори у сфері інтелектуальної власності: поняття, види.

Джерела правового регулювання щодо розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності. Роль судової практики у вирішенні спорів у сфері інтелектуальної власності.

Особливості суб'єктного складу розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності.

Юрисдикційний і неюрисдикційний порядок захисту прав у сфері інтелектуальної власності. Способи захисту прав інтелектуальної власності: загальні способи захисту, спеціальні способи захисту.

Тема 2. Підвідомчість та підсудність справ щодо розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності

Загальні положення щодо підвідомчості розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності.

Неюрисдикційний порядок розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності.

Цивільна юрисдикція щодо розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності.

Підвідомчість справ щодо розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності в порядку господарського судочинства.

Підвідомчість щодо розгляду справ у сфері інтелектуальної власності в порядку адміністративного судочинства.

Підсудність щодо розгляду судових справ щодо захисту прав інтелектуальної власності. Загальні положення.

Підсудність справ в порядку окремих видів судочинства: цивільне судочинство; господарське судочинство; адміністративне судочинство.

Тема 3. Докази та доказування у справах щодо розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності.

Види доказів у справах щодо захисту прав інтелектуальної власності. Предмет доказування у справах щодо захисту прав інтелектуальної власності.

Обов'язок доказування.

Належність та допустимість доказів, достовірність та достатність доказів у справах щодо захисту прав інтелектуальної власності.

Особливості доказування у справах щодо захисту авторських прав.

Особливості доказування у справах щодо захисту суміжних прав.

Особливості доказування у справах щодо захисту права промислової власності.

Особливості доказування у справах щодо захисту прав на торговельну марку, комерційне найменування, права на зазначення місця походження товару.

Тема 4. Забезпечення доказів та забезпечення позову у судах у справах щодо розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності.

Поняття, мета та види запобіжних заходів при розгляді спорів у сфері інтелектуальної власності. Особливості вжиття запобіжних заходів в господарському судочинстві у справах щодо захисту прав інтелектуальної власності. Підстави припинення запобіжних заходів у справах щодо захисту прав інтелектуальної власності.

Забезпечення доказів в цивільному судочинстві у справах щодо захисту прав інтелектуальної власності. Види та мета забезпечення доказів, порядок розгляду питання щодо забезпечення доказів, щодо скасування забезпечення доказів.

Поняття, мета та види заходів забезпечення позову при розгляді спорів у сфері інтелектуальної власності. Особливості забезпечення позову в цивільному та господарському судочинстві у справах щодо захисту прав інтелектуальної власності.

Змістовий модуль 2. Особливості судового захисту прав інтелектуальної власності щодо окремих видів спорів у сфері прав інтелектуальної власності

Тема 5. Судовий захист авторських та суміжних прав.

Об'єкти авторського права та суміжних прав, що підлягають правовій охороні.

Подання позову щодо захисту авторських або суміжних прав. Форма і зміст позовної заяви. Предмет та підстави позову. Способи захисту авторських та суміжних прав. Суб'єктний склад процесуальних правовідносин у справах щодо захисту авторських та суміжних прав.

Підсудність у справах щодо захисту авторських та суміжних прав.

Предмет доказування, засоби доказування у справах щодо захисту авторських та суміжних прав. Обов'язок доказування вимог та заперечень сторін.

Особливості судового розгляду спорів щодо захисту авторських та суміжних прав. Особливості оскарження рішень судів у справах щодо захисту авторських та суміжних прав.

Тема 6. Особливості судового захисту прав інтелектуальної власності, що пов'язані із захистом таких прав на правові засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг (торговельних марок, комерційних найменувань, географічних зазначень).

Умови надання правової охорони знакам для товарів і послуг, комерційним найменуванням та географічним зазначенням.

Подання позову щодо захисту прав на знаки для товарів і послуг, комерційні найменування та географічні зазначення. Форма і зміст позовної заяви. Предмет та підстави позову. Способи захисту прав на знаки для товарів і послуг, комерційні найменування та географічні зазначення. Види позовів у справах щодо захисту прав на знаки для товарів і послуг, комерційні найменування та географічні зазначення.

Суб'єктний склад процесуальних правовідносин у справах щодо захисту прав на знаки для товарів і послуг, комерційні найменування та географічні зазначення. Підвідомчість та підсудність у цій категорії справ.

Предмет доказування, засоби доказування у справах щодо захисту прав на знаки для товарів і послуг, комерційні найменування та географічні зазначення. Обов'язок доказування вимог та заперечень сторін.

Особливості судового розгляду спорів щодо захисту прав на знаки для товарів і послуг, комерційні найменування та географічні зазначення. Особливості оскарження рішень судів у справах щодо захисту прав на знаки для товарів і послуг, комерційні найменування та географічні зазначення.

Тема 7. Судовий захист прав інтелектуальної власності на об'єкти промислової власності (винаходи, корисні моделі, промислові зразки).

Подання позову щодо захисту прав на об'єкти промислової власності. Форма і зміст позовної заяви. Предмет та підстави позову. Способи захисту прав на об'єкти промислової власності. Види позовів у справах щодо захисту прав на об'єкти промислової власності.

Суб'єктний склад процесуальних правовідносин у справах щодо захисту прав на об'єкти промислової власності. Підвідомчість та підсудність у цій категорії справ. Предмет доказування, засоби доказування у справах щодо захисту прав на об'єкти промислової власності. Обов'язок доказування вимог та заперечень сторін.

Особливості судового розгляду спорів щодо захисту прав на об'єкти промислової власності. Особливості оскарження рішень судів у справах щодо захисту прав на об'єкти промислової власності.

Особливості розгляду спорів щодо захисту прав інтелектуальної власності у відносинах економічної конкуренції.

Тема 8. Особливості судового захисту прав інтелектуальної власності на нетрадиційні об'єкти прав інтелектуальної власності (селекційні досягнення, наукові відкриття, ТІМ, раціоналізаторські пропозиції, комерційні таємниці).

Умови надання правової охорони нетрадиційним об'єктам інтелектуальної власності (селекційні досягнення, наукові відкриття, ТІМ, раціоналізаторські пропозиції, комерційні таємниці).

Подання позову щодо захисту прав на нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності. Форма і зміст позовної заяви. Предмет та підстави позову. Способи захисту прав на нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності. Види позовів у справах щодо захисту прав на нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності.

Суб'єктний склад процесуальних правовідносин у справах щодо захисту прав на нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності. Підвідомчість та підсудність у цій категорії справ. Предмет доказування, засоби доказування у справах щодо захисту прав на нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності. Обов'язок доказування вимог та заперечень сторін.

Особливості судового розгляду спорів щодо захисту прав на нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності. Особливості оскарження рішень судів у справах щодо захисту прав на нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності.

Тема 9. Судовий захист прав інтелектуальної власності: міжнародний досвід.

Спори у сфері інтелектуальної власності в країнах ЄС, США. Правове регулювання розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності в країнах ЄС та США.

Юрисдикційний і неюрисдикційний порядок захисту прав у сфері інтелектуальної власності: міжнародний досвід.

Особливості розгляду та вирішення спорів, пов'язаних із захистом прав на об'єкти промислової власності, в країнах ЄС та США. Особливості розгляду та вирішення спорів, пов'язаних із захистом прав на знаки для товарів і послуг, в країнах ЄС та США. Особливості розгляду та вирішення спорів, пов'язаних із захистом авторських та суміжних прав, в країнах ЄС та США.

Роль та значення міжнародних договорів щодо охорони та захисту прав інтелектуальної власності.

СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

Тема 1. Загальні положення щодо судового захисту прав інтелектуальної власності. (2 год.)

Методичні рекомендації: в процесі підготовки теми студенти повинні шляхом окреслення відповідних ознак визначити поняття спору у сфері інтелектуальної власності, навести класифікацію таких спорів. Звернути увагу на особливості суб'єктного складу спорів у сфері інтелектуальної власності, окреслити коло об'єктів таких спорів.

Окрім того, магістри повинні дослідити юрисдикційний і неюрисдикційний порядок захисту прав у сфері інтелектуальної власності. Проаналізувавши правову практику визначити переваги та недоліки юрисдикційного та неюрисдикційного порядку захисту прав у сфері інтелектуальної власності. Також, студентам потрібно окреслити різновиди неюрисдикційної форми захисту прав інтелектуальної власності.

В процесі підготовки до семінарських занять, магістрам необхідно визначити й способи захисту прав інтелектуальної власності, при цьому, відокремлюючи загальні способи захисту від спеціальних способів захисту.

Питання для обговорення:

1. Спори у сфері інтелектуальної власності: поняття, види.
2. Джерела правового регулювання щодо розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності. Роль судової практики у вирішенні спорів у сфері інтелектуальної власності.
3. Особливості суб'єктного складу розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності.
4. Юрисдикційний і неюрисдикційний порядок захисту прав у сфері інтелектуальної власності.
5. Способи захисту прав інтелектуальної власності: загальні способи захисту, спеціальні способи захисту.

Практичні завдання:

1. Складіть розгорнуту схему видів спорів у сфері інтелектуальної власності.
2. Визначіть види та форми захисту інтелектуальної власності.
3. Зобразіть схематично загальні та спеціально-правові способи захисту прав інтелектуальної власності.
4. Цивільно-правовий захист прав інтелектуальної власності.
5. Окресліть правові проблеми, які виникають під час захисту прав інтелектуальної власності, сьогодні, в Україні.

Тестові завдання:

1. Захоплення доменних імен в глобальній електронній мережі отримало назву:
  - А. копірайт
  - Б. кіберсквотинг
  - С. ліцензування
2. Незаконне, таємне або силове вилучення інформації, застосування якої приносить економічні вигоди – це:
  - А. рейдерство
  - В. промисловий шпіонаж

С. конкурентна розвідка

3. «Зворотна інженерія» – це:

А. один із правомірних способів отримання комерційної таємниці, який полягає у придбанні та детальному дослідженні виробу конкурентів

В. встановлення раніше невідомих об'єктивно існуючих закономірностей, властивостей та явищ матеріального світу

С. нові для підприємства пропозиції, що передбачають створення або заміну конструкції виробів, технологій виробництва

4. Установчі документи суб'єкта господарювання:

А. є комерційною таємницею

В. є державною таємницею

С. відкриті для всіх користувачів

5. Незаконне присвоєння особою авторства на твір – це:

А. піратство

В. плагіат

С. патентування

6. Які із зазначених дій не порушують права інтелектуальної власності:

А. подарувати куплений CD-диск іншій особі

В. передати копію купленого CD-диску іншій особі

С. надіслати електронною поштою файл у форматі MP3 іншій особі

7. Інтелектуальні продукти, виготовлені або розповсюджені з порушеннями прав інтелектуальної власності, називають:

А. контрабандні

В. контрафактні

С. копірайтні

8. Яка дія визнаватиметься порушенням патенту:

А. використання винаходу за надзвичайних обставин

В. використання винаходу з науковою метою або в порядку експерименту, якщо це не спрямовано на одержання прибутку

С. використання винаходу з метою модифікації за умови повідомлення автора

10. Сукупність заходів, спрямованих на запобігання порушенням прав інтелектуальної власності, є:

А. охороною інтелектуальної власності

В. захистом інтелектуальної власності

С. управлінням інтелектуальною власністю

11. Охороною прав інтелектуальної власності займаються:

А. правоохоронні органи

В. судові та адміністративні органи

С. патентні органи

12. Спеціальний порядок захисту прав інтелектуальної власності здійснюється в:

А. органах служби безпеки

В. органах внутрішніх справ

С. органах митної служби

Перелік рекомендованих джерел:**Нормативно-правові акти**

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
3. Цивільний процесуальний кодекс України від 03.10.2017 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>
4. Господарський процесуальний кодекс України від 03.10.2017 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>

Література

1. Бачун О. Досудова підготовка справ щодо захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності // Юридичний журнал. 2014. № 1 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=380>
2. Кодинець А. Н. Захист прав інтелектуальної власності в умовах впровадження судової реформи // Підприємництво, господарство і право. 2018. № 3 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2018/3/3.pdf>
3. Гумега О. Судовий захист прав інтелектуальної власності в Україні як один із принципів цивільного права. // Теорія і практики інтелектуальної власності. 2020. № 6 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.inprojournal.org/wp-content/uploads/2016/11/Gumega-216.pdf>
4. Захист прав інтелектуальної власності в судовому порядку: аналітичний звіт, підготовлений Комітетом з інтелектуальної власності Європейської Бізнес Асоціації. 2015 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.eba.com.ua/files/Lobbying/Judicial_Protection_IPR_Ukr_04_2008.pdf
5. Коротун О.М. Захист прав інтелектуальної власності: сучасний стан розвитку процесуального законодавства. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://pyuv.onua.edu.ua/index.php/pyuv/article/view/329>
6. Гумега О. Захист прав інтелектуальної власності в Україні: пошук шляхів удосконалення. // Теорія і практики інтелектуальної власності. 2019. № 4 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://ndiiv.org.ua/Files2/2014_6/15.pdf
7. Кириченко І. Вирішення судових спорів з питань інтелектуальної власності. Експертне дослідження. // Юридичний журнал. 2014. № 3 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=116>
8. Косенко С. Судовий порядок захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності. // Юридичний журнал. 2016. № 4 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=2220>
9. Львов Ю.Б. Судовий захист прав інтелектуальної власності: сучасний стан та перспективи. // Право України. 2016. № 11 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://pravoua.com.ua/ua/store/pravoukr/pravo_ukr_11_16/Lvov_B_2016_11/
10. Світличний О. Охорона інтелектуальної власності у світлі судової реформи в Україні. Публічне право. 2017. № 4. С. 88–94.
11. Коваль М. Вищий суд з питань інтелектуальної власності: процес створення триває. Юридична газета. 02.07.2018. № 27–28 (629–630).

**Тема 5. Судовий захист авторських та суміжних прав.
(2 год.)**

Методичні рекомендації: в процесі підготовки теми магістрам необхідно окреслити особливості захисту авторських та суміжних прав. Дослідити питання пов'язане з процедурою подачі позову щодо захисту авторських та суміжних прав, правильністю визначення предмету позовних вимог, підстав подання позову. З'ясувати питання пов'язане з формою позовної заяви та правильністю її оформлення відповідно до вимог чинного законодавства України.

Студентам необхідно вивчити особливості досудового розгляду даної категорії справ. Визначити питання пов'язане із способами захисту авторських та суміжних прав, суб'єктивним складом процесуальних правовідносин у таких справах.

Особливу увагу звернути на судовому розгляді справ пов'язаних із захистом авторських та суміжних прав, а також, питання оскарження рішень судів у справах щодо захисту авторських та суміжних прав та порядок такого оскарження.

Питання для обговорення:

1. Об'єкти авторського права та суміжних прав, що підлягають правовій охороні.
2. Подання позову щодо захисту авторських або суміжних прав. Форма і зміст позовної заяви. Предмет та підстави позову.
3. Способи захисту авторських та суміжних прав. Суб'єктивний склад процесуальних правовідносин у справах щодо захисту авторських та суміжних прав.
4. Підсудність у справах щодо захисту авторських та суміжних прав.
5. Предмет доказування, засоби доказування у справах щодо захисту авторських та суміжних прав. Обов'язок доказування вимог та заперечень сторін.
6. Особливості судового розгляду спорів щодо захисту авторських та суміжних прав.
7. Особливості оскарження рішень судів у справах щодо захисту авторських та суміжних прав.

Практичні завдання:

1. Складіть позовну заяву про захист права автора на курсову роботу.
2. Складіть позовну заяву про визнання авторського договору недійсним.

Задачі:

Задача 1

У вітальній новорічній листівці, розісланій однією з політичних партій у м. Львові було використано намальоване житомирським митцем Іллею Строяговським зображення київської «йолки». Про дану листівку автор малюнку дізнався із соціальних мереж. На своїй сторінці у мережі Facebook Стронговський дозволив некомерційне використання малюнку користувачами «для себе», але 19 грудня заборонив будь-яке використання малюнку.

1. Чи правомірно було використано малюнок?
2. Чи порушені цією партією якісь права автора?

Задача 2

У 2006 році видавництво «Преміум друк» опублікувало навчальний посібник «Інноваційна діяльність» авторів Несика А.Ф. та Підвального С.М. У 2008 році видавництво

«Люкс +» перекидало посібник згідно з договором, укладеним тільки з одним із двох авторів – Підвальним С.М. «Преміум друк» подав позов до суду про визнання договору з «Люкс +» недійсним, вилучення контрафактних примірників твору і відшкодування шкода за порушення авторських прав.

1. Чи правомірні вимоги «Преміум друк»?
2. Яке рішення має прийняти суд?

Задача 3

До 40 річчя російського державного підприємства «Державний лазерний полігон «РАЙДУГА» видавництвом «ВІТ – прінт» було видано книгу. У книзі було використано фотографії з видами природи околиць міста. Колишній працівник підприємства «РАЙДУГА» Сорокін О. помітив, що деякі фотографії схожі на його власні фото. При детальному розгляді він помітив, що на одній з фотографій присутній «водяний знак» сайту Сорокіна <http://www.electrosad.ru>. Фотографії О. Сорокіна були розміщені на його власному сайті в розділі «Мої шпалери та фото» та доступні для скачування. У переліку авторів книги, ім'я Сорокіна не згадане, а 38 автором фотографій значиться Хромов А.В.

1. Чи може Сорокін довести, що його права порушені, якщо так, то які і яким чином?

Задача 4

Фотограф Сергій Степаненко у одному з підземних переходів м. Харкова помітив рекламу "Ломбард ЗАТ "Грантполіс і компанія". Рекламний плакат містив фотографію нічного м. Харків, подібну до фото зробленого Степаненком, Замовником реклами значився "Ломбард ЗАТ Грантполіс і компанія", виконавець – невідомий.

1. Чи правомірна така ситуація?
2. Хто повинен понести відповідальність, яку і чому?

Задача 5

Композитор Музиченко В.В, та поет Плетньов О.А. створили декілька пісень, які були виконані в концертному залі. Видавництво «Полісся-Прес» звернулося до авторів з пропозицією про видання цих пісень.

1. З ким із авторів повинен бути укладений цей договір, якщо видавництво має намір водночас видати ноти з текстом, а також ноти і текст окремо?

Задача 6

Підприємство швидкого харчування замовило рекламній фірмі «Креатив» рекламний ролик. У ролику було використано кадр з фільму «Операція И та інші пригоди Шурика» «Хто не працює, той їсть. Учись студент». Автори ролику не отримували згоди авторів фільму на використання уривку, мотивуючи це тим, що використовувався не весь фільм, а лише кадр з однією фразою.

1. Чи правильно вчинили розробники реклами? Відповідь обґрунтуйте.

Задача 7

Продюсерська компанія «Форвард-фільм», власник виключних прав на серіал «Вулиці розбитих ліхтарів», звернулася до суду з позовом про порушення авторських прав виробником серіалу «Опера» (ТОВ «Фенікс-фільм»), заявивши, що «Феніксфільм» порушив виключні права позивача, так як серіал «Опера» є переробкою серіалу «Вулиці розбитих ліхтарів» і для його створення необхідно було отримати дозвіл «Форвард-фільм». До того ж у серіалі присутні ті ж актори і їх герої, що і в «Вулицях розбитих ліхтарів». Відповідач заявив, що заключив договір зі сценаристом, який і створив сценарій серіалу «Опери», що є новим і оригінальним твором.

1. Чи є порушником «Фенікс-фільм»? Відповідь обґрунтуйте.

Задача 8

Працівник теплокомуненерго Світлячков М. для полегшення власної роботи у робочий час на робочому комп'ютері створив базу даних платників та боржників. Після того, ж керівництво дізналося про існування такої бази, Світлячков М. видалив її з робочого комп'ютера та відмовився надати її керівництву підприємства для використання іншими працівниками, мотивуючи це тим, що створив її за власним 40 бажанням і ініціативою, тому не зобов'язаний надавати результати своєї праці іншим працівникам.

1. Чи правомірно вчинив працівник?
2. Чи повинен він передати базу даних?

Перелік рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
3. Цивільний процесуальний кодекс України від 03.10.2017 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>
4. Господарський процесуальний кодекс України від 03.10.2017 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>

Література

1. Коноваленко В. Компенсація за порушення авторського права і суміжних прав. Чи є світло в кінці тунелю? // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/zahist-intelektualnoyi-vlasnosti-avtorske-pravo/kompensaciya-za-porushennya-avtorskogo-prava-i-sumizhnih-prav-chi-e-svitlo-v-kinci-tunelyu.html>
2. Гандзюк Ю., Власов М. Особливості авторського збору (відрахувань) з виробників та імпортерів обладнання і матеріальних носіїв: європейський досвід // Інтелектуальна власність. 2014. № 12.
3. Калениченко П. А. Проблеми охорони авторського і суміжних прав у мережі інтернет // Часопис Київського університету права. Київ. 2019. № 2. С.192-199.
4. Кетрарь А.А. Правові проблеми захисту авторських та суміжних прав від піратства в мережі інтернет // Часопис цивілістики. Одеса. 2014. Випуск 14. С.141-145.
5. Люка А. Уніфікація режиму охорони авторського права і суміжних прав у рамках Європейського Союзу / А. Люка // Авторське право і суміжні права. Європейський досвід. К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2021. С. 6-15.
6. Петренко П. Роль суду ЄС у правовому регулюванні захисту авторського права і суміжних прав у європейському союзі. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>
<http://www.spilnota.org.ua/ua/article/id-1112/>
7. Рудник Т.В. Відповідальність за порушення авторського права // Часопис Київського університету права. Київ. 2020. № 2. С.248-251.
8. Сенік С.В., Лемик Р.Я. Цивільне процесуальне право: навч. посібник / С.В.Сенік, Р.Я.Лемик. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2015. 424 с.

Для нотаток